

Apoštolský list Svätého Otca Františka Patris corde

pri príležitosti 150. výročia vyhlásenia sv. Jozefa za patróna univerzálnej Cirkvi.

Apoštolský list Svätého Otca Františka Patris corde

pri príležitosti 150. výročia, vyhlásenia sv. Jozefa za patróna univerzálnej Cirkvi.

So srdcom otca: tak Jozef miloval Ježiša a preto ho vo všetkých týchto evanjeliách nazývajú šJozefov synom.¹

Matúš a Lukáš, dvaja evanjelisti, ktorí vyzdvihovali postavu sv. Jozefa, hovoria o ňom síce málo, avšak dosť na to, aby sme pochopili, akým typom otca bol a aké poslanie mu Božia prozreteľnosť zverila.

Vieme, že bol jednoduchým tesárom (porov. Mt 13, 55), Máriiným snúbencom (porov. Mt 1, 18; Lk 1, 27); šspravodlivým lovekomom (Mt 1, 19), vždy pripraveným nasledovať Božiu vôľu, ktorá sa mu zjavila skrze Božiu zákon (porov. Lk 2, 22.27.39) a v minimálne týchto dvoch knihách (porov. Mt 1, 20; 2, 13.19.22). Po dlhšej a namáhavejšej ceste z Nazareta do Betlehema videl Mesiáš sa narodiť sa v matri, lebo inde pre nich nebolo miesta (porov. Lk 2, 7). Bol svedkom klania sa pastierov (porov. Lk 2, 8 a 20) a mudrcov (porov. Mt 2, 1 a 12), ktorí predstavovali jednak izraelský ľud a jednak pohanské národy.

Jozef mal odvahu stať sa pred zákonom Ježišovým otcom a dať mu meno, ktoré mu zjavil anjel: ŠDáť mu meno Ježišom (Mt 1, 21). Ako vieme, dať nejakému loveku alebo nejakej veci meno, ako to urobil Adam v rozprávaní z Knihy Genezis (porov. 2, 19 a 20), znamenalo v dávnych kultúrach nadviazať vzťah.

Jozef spolu s Ježišovou matkou –tyridsa dní po jeho narodení obetoval Dieťa a Pánovi v chráme a vypočul si –okujúce Simeonovo proroctvo o Ježišovi a Márii (porov. Lk 2, 22 a 35). Aby uchránil Ježiša pred Herodesom, býval ako cudzinec v Egypte (porov. Mt 2, 13 a 18). Po návrate do vlasti viedol skrytý život v malej a temer neznámej dedinke Nazaret v Galileji o ktorej sa hovorilo, že stadia šprorok nepovstane a šnemôže byť stadia ni dobrým (porov. Jn 7, 52; 1, 46) a ďalej od Betlehema, jeho rodného mesta, a od Jeruzalema, kde sa týčil chrám. Keď sa po as púte do Jeruzalema dvanásťročný Ježiš stratil, Jozef s Máriou ho s bolesťou hľadali a našli ho v chráme, ako sa zhováral s učiteľmi Zákona (porov. Lk 2, 41 a 50).

Po Márii, Božej Matke, nijaký svätý nezaberá v pápefskom učení taký priestor, ako Jozef, jej fienich. Moji predchodcovia hlbšie rozpracovali poslanstvo ukryté v nemnohých informáciách o sv. Jozefovi, ktoré nám odovzdali evanjeliá, aby lepšie objasnili jeho centrálnu úlohu v dejinách spásy: blahoslavený Pius IX. ho vyhlásil za špatróna Katolíckej cirkvi,² ctihodný Pius XII. ho predstavil ako špatróna robotníkov³ a svätý Ján Pavol II. ako šochrancu Vykupiteľa.⁴ Ľud ho vzýva ako špatróna dobrej smrti.⁵

Po 150-tich rokoch od jeho vyhlásenia za patróna Katolíckej cirkvi blahoslaveným Piusom IX. 8. decembra 1870 by som preto chcel a ako hovorí Ježišom, aby šz plnosti srdca prehovorili ústaom (porov. Mt 12, 34), keď sa s vami podelím o niečo ko osobných úvah o tejto mimoriadnej postave, ktorá je taká blízka každému z nás v našej ľudskej situácii. Táto moja túžba ešte vzrástla po as mesiacov pandémie, v ktorých sme mohli uprostred krízy, ktorá nás postihla, zakúsiť, že šnaše životy udržiavajú bežní ľudia a na ktorých sa obyčajne zabúda a ktorí sa neobjavujú v titulkoch novin a časopisov ani na veľkých pódiách najnovších televíznych show, ale bezpochybné práve oni dnes píšu rozhodujúce príbehy našich dejín: lekári, zdravotné sestry, zamestnanci supermarketov, upratovačky, opatrovatelky, prepravcovia, poriadkové služby, dobrovoľníci, kazi, rehošné sestry a to ká iní, ktorí pochopili, že nikto sa nezachráni sám. [...]

Ko kí udia každý de prejavujú trpezlivos , -íria nádej a snažia sa nezasieva paniku, ale spoluzodpovednos . Ko kí otcovia, matky, starí rodi ia i u itelia ukazujú na-ím de om malými a každodennými gestami, ako eli kríze a ako ou prechádza , prispôsobiac svoje zvyky, h adiac dopredu a povzbudzujúc k modlitbe. Ko kí udia sa modlia, obetujú a prihovárajú za dobro v-etkých.õ6 V-etcí môflu objavi vo sv. Jozefovi ó muflovi, ktorý nepozorovane prechádza okolo, muflovi befného, nenápadného a skrytého fivota ó orodovníka, oporu a sprievodcu v afkých chví ach. Svätý Jozef nám pripomína, fe v-etcí tí, o sú zdanlivo skrytí alebo sú šv tieniõ, môflu v dejinách spásy zohráva nenahradite nú úlohu. V-etkým im patria slová uznania a v aky.

1. Milovaný otec

Ve kos sv. Jozefa spo íva v tom, fe bol Máriiným manfelom a Jeffi-ovým otcom. A takto sa ó pod a slov sv. Jána Zlatoústeho ó šdal do slufby celému plánu spásyõ.7

Svätý Pavol VI. poznamenáva, fe jeho otcovstvo sa konkrétne prejavilo v tom, fe šzo svojho fivota spravil slufbu zasvätenú tajomstvu vtelenia a s ním spojenému vykupite skému poslaniu. Svoju legálnu právomoc nad svätou rodinou vyuffil na to, aby jej úplne daroval seba samého, svoj fivot, svoju prácu; svoje udské povolanie milova domácich tak premenil na nad udské darovanie seba, svojho srdca a v-etkých schopností na lásku v slufbe Mesiá-ovi, ktorý rástol v jeho dome.õ8

Pre túto svoju úlohu v dejinách spásy je sv. Jozef otcom, ktorého kres anský ud stále miluje, ako o tom sved í skuto nos , fe v celom svete sú mu zasvätené mnohé kostoly; fe mnohé nábofenské in-titúty, cirkevné bratstvá a skupiny sú in-pirované jeho spiritualitou alebo nesú jeho meno; a fe na jeho po es sa konajú mnohé nábofenské podujatia. Mnohí svätci a svätice ho vrúčne uctievali, medzi inými aj Terézia z Avily, ktorá si ho zvolila za svojho zástancu a orodovníka, asto sa mu zverovala a dostala v-etky milosti, o ktoré prosila. Povzbudená vlastnou skúsenos ou, presved ila aj al-ích, aby ho uctievali.9

V každej modlitebnej knifke sa nachádza nejaká modlitba k sv. Jozefovi. S osobitnými prosbami sa na neho obraciame každú stredu a zvlá- v mesiaci marci, ktorý mu je tradi ne zasvätený.10

Dôvera udu vo sv. Jozefa je zhrnutá vo vyjadrení šIte ad Iosephõ, ktoré odkazuje na as hladomoru v Egypte, ke ud prosil faraóna o chlieb a on mu odpovedal šCho te k Jozefovi a urobte v-etko, o vám povie!õ (Gn 41, 55). I-lo o Jozefa, Jakubovho syna, ktorého bratia zo závistí predali (porov. Gn 37, 11 ó 28) a ktorý sa následne ó pod a biblického rozprávania óstal v Egypte zástupcom faraóna (porov. Gn 41, 41 ó 44).

Ako Dávidov potomok (porov. Mt 1, 16.20), z ktorého kore a mal vzís Jeffi-, pod a prís ubu proroka Nátana Dávidovi (porov. 2 Sam) a ako fieních Márie z Nazareta je sv. Jozef akýmsi spojújúcim lánkom medzi Starým a Novým zákonom.

2. Otec nefnej lásky

Jozef videl Jeffi-a de za d om rás šv múdrosti, veku a v ob ube u Boha i u udíõ (Lk 2, 52). Tak ako urobil Pán s Izraelom aj on u il Jeffi-a chodi , drfiac ho za ruku: bol pre neho ako otec, ktorý ho berie na ramená a sklá a sa k nemu, aby ho nachoval (porov. Oz 11, 3 ó 4).

Jeffi-videl v Jozefovi Boffiu nefnú lásku: šAko sa otec zmilúva nad de mi, tak sa Pán zmilúva nad tými, o sa ho bojaõ (fi 103, 13).

Jozef zaiste opakovane po ul v synagóge pri modlitbe flalmov, fle Boh Izraela je Bohom nefnej lásky,11 fle je dobrý ku kafdému a šmilostivý ku v-etkým svojim stvoreniamõ (fi 145, 9).

Dejiny spásy sa uskuto ujú šproti nádeji v nádejiõ (Rim 4, 18), teda prostredníctvom na-ich slabostí. Ve mi asto si myslíme, fle Boh sa spolieha len na na-u dobrú a ví aznú stránku, pokým v skuto nosti sa vä -ina jeho plánov realizuje prostredníctvom a napriek na-ej slabosti. Preto môfle sv. Pavol poveda : šA aby som sa nevyvy-oval, bol mi daný do tela oste , satanov posol, ktorý ma bije po tvári, aby som sa nevyvy-oval. Preto som tri razy prosil Pána, aby odstúpil odo m a, ale on mi povedal: ,Sta í ti moja milos , lebo sila sa dokonale prejavuje v slabosti õ (2 Kor 12, 7 ó 9).

Ak je toto perspektíva poriadku spásy, musíme sa nau i prijíma na-u slabos s hlbokou nefnos ou.12

Zlý nás núti h adie na na-u krehkos negatívne, Duch ju v-ak vyná-a na svetlo s nefnou láskou. Nefnos je najlep-í spôsob ako sa dotýka toho, o je v nás krehké. Zdvihnutý prst a posudzovanie, ktoré pouffívame na druhých, je asto znakom neschopnosti prija v na-om vnútri vlastnú slabos , na-u vlastnú krehkos . Iba milosrdenstvo nás zachráni pred obvinením flalobcu (porov. Zjv 12, 10). Preto je dôleflité stretnú sa s Boffím milosrdenstvom najmä vo sviatosti zmierenia a zakúsi pravdu a nefnú lásku. Paradoxne aj zlý duch nám môfle poveda pravdu, ale robí to preto, aby nás usved il. My v-ak vieme, fle Pravda, ktorá pochádza od Boha, nás neodsudzuje, ale nás prijíma, objíma, podopiera a odpú- a nám. Pravda sa nám neustále predkladá tak, ako to robí milosrdný otec v podobenstve (porov. Lk 15, 11 ó 32): ide nám v ústrety, vracia nám dôstojnos , dvíha nás na nohy, robí pre nás hostinu s odôvodnením, fle štento môj syn bol m tyv, a offil, bol stratený, a na-iel saõ (v. 24).

Aj prostredníctvom Jozefových obáv sa deje Boffia vô a, jeho dejiny, jeho plán. Jozef nás takto u í, fle viera v Boha zah a aj vieru v to, fle môfle kona aj cez na-e obavy, na-e slabosti, na-u krehkos . A u í nás, fle uprostred búrok flivota sa nemáme bá Bohu zveri kormidlo na-ej lo ky. Niekedy chceme ma v-etko pod kontrolou, ale on vfdy vidí alej.

3. Poslu-ný otec

Podobne ako Boh zjavil svoj plán spásy Márii, vyjaval svoje plány aj Jozefovi. Urobil to v snoch, ktoré sú v Biblii ó rovnako ako u v-etkých starých národov ó povaflované za jeden z prostriedkov, ktorými Boh zjavuje svoju vô u.13

Jozef sa ve mi trápil oh adom nepochopite ného Máriinho tehotenstva. Nechcel ju švystavi potupeõ,14 ale rozhodol sa ju špotajomky prepusti õ (Mt 1, 19).

V prvom sne mu anjel pomôfle vyrieši jeho váfnnu dilemu: šNeboj sa prija Máriu, svoju manželku, lebo to, o sa v nej po alo, je z Ducha Svätého. Porodí syna a dámu meno Jeffi; lebo on vyslobodí svoj ud z hriechovõ (Mt 1, 20 ó 21). Jozef hne reaguje: šKe sa Jozef prebudil, urobil, ako mu prikázal Pánov anjelõ (Mt 1, 24). Poslu-nos mu pomohla vyrieši jeho problém a zachráni Máriu.

V druhom sne anjel prikazuje Jozefovi: šVsta , vezmi so sebou die a i jeho matku, ujdí do Egypta a zosta tam, kým ti nedám vedie , lebo Herodes bude h ada die a, aby ho zmárnilõ (Mt 2, 13). Jozef neváha poslúchnu , bez oh adu na affkosti, ktoré ho akajú: šOn vstal, vzal za noci die a i jeho matku a odi-iel do Egypta. Tam zostal afl do Herodesovej smrtiõ (Mt 2, 14 ó 15).

V Egypte Jozef s dôverou a trezljivo akal, kedy mu anjel dá s úbený pokyn na návrat do domoviny. Hne ako mu v tre om sne Boffi posol nariadi ó po tom, o ho informoval o smrti tých, o chceli die a zabi ó, aby vstal, vzal so sebou die a i jeho matku a vrátil sa do izraelskej krajiny (porov. Mt 2, 19 ó 20), Jozef znova bez váhania poslúchne: šOn vstal, vzal die a i jeho matku a vrátil sa do izraelskej krajinyõ (Mt 2, 21).

Av-ak na spiatu nej ceste, ške sa dopo ul, fle v Judei kra uje Archelaus namiesto svojho otca Herodesa, bál sa ta ís . Varovaný vo sne [to je -tvrtý raz, o sa tak stalo], odobral sa do galilejského kraja. Ke ta pri-iel, usadil sa v meste, ktoré sa volá Nazaretõ (Mt 2, 22 ó 23).

Evanjelista Luká- zasa hovorí, fle Jozef podstúpil dlhú a namáhavú cestu z Nazareta do Betlehema, aby sa dal zapísa vo svojom rodnom meste a splnil tak nariadenie cisára Augusta Cézara o súpise udu. A práve tu sa narodil Jeffi- (porov. 2, 1 ó 7) a zapísali ho do registra Rímskeho impéria, ako v-etky ostatné deti.

Svätý Luká-sa zvlá- snaffí zdôrazni , fle Jeffi-ovi rodi ia dodrffiaovali v-etky predpisy Zákona: obrad Jeffi-ovej obriezky, Máriino o is ovanie po pôrode, obeta prinesená Bohu za prvorodeného (porov. 2, 21 ó 24).¹⁵

V každej situácii svojho flivota dokázal Jozef poveda svoje šfiatõ tak ako Mária pri zvestovaní a Jeffi-v Getsemanskej záhrade.

Vo svojej úlohe hlavy rodiny u il Jozef Jeffi-a, aby bol poslu-ný rodi om (porov. Lk 2, 51), pod a Boffieho prikázania (porov. Ex 20, 12).

Po as skrytého flivota v Nazarete sa Jeffi-v Jozefovej -kole u il plni Otcovu vô u. Táto vô a sa stala jeho kařdodenným pokrmom (porov. Jn 4, 34). Aj v naj afl-nej chvíli svojho flivota, ktorú preffival v Getsemani, dal prednos Bofej völi pred svojou l6 a šstal sa poslu-ným afl na smr , afl na smr na kríffiiõ (Flp 2, 8). Preto autor Listu Hebrejom uzatvára, fle Jeffi-šz toho, o vytrpel, nau il sa poslu-nostiõ (5, 8).

Zo v-etkých týchto udalostí vyplýva, fle šBoh povolal sv. Jozefa, aby uskuto ovaním svojej otcovskej úlohy slúffil osobe a poslaniu Jeffi-a. To je práve spôsob, akým Jozef spolupracoval v plnosti asu na ve kom tajomstve spásy a takto naozaj bol sluflobníkom spásy.õ17

4. Prijímajúci otec

Jozef prijal Máriu bezpodmiene ne. Dôveroval anjelovým slovám. Šťastnosť jeho srdca je taká veľká, že to, čo sa naučil zo zákona, podriaďuje láske. Dnes v tomto svete, kde je zjavné psychické, slovné a fyzické násilie na ľuďoch, sa Jozef ukazuje ako vzor úctivého a citlivého muža, ktorý, hoci nemá všetky informácie, rozhodne sa ochráni Máriino dobré meno, jej dôstojnosť a život. V jeho pochybnostiach o tom, ako najlepšie konať, mu Boh svojím svetlom pomohol prijať toto rozhodnutie. 18

V našom živote sa mnohokrát stanú veci, ktorých význam nechápeme. Našou prvou reakciou je často sklamanie a vzbura. Jozef necháva bokom svoje vlastné myšlienky, aby prijal sled udalostí, a hoci sa mu zdajú tajomné, prijme ich, preberie za ne zodpovednosť a urobí ich súčasťou vlastného príbehu. Ak sa nezmierime s vlastným príbehom, nedokážeme urobiť ani nasledujúci krok, pretože stále budeme rukojemníkmi našich očakávaní a následných sklamaní.

Duchovný život, ktorý nám Jozef naznačuje, nie je cestou objasňovania, ale cestou prijímania. Iba po túžbe týmto prijatím, týmto zmierením, za iname vidieť väčší príbeh a hlbší zmysel. Akoby sme tu počuli ozvenu väzňov Jóbových slov, ktorý na výzvu svojej manželky, aby sa vzbúril za veľké zlo, ktoré sa mu deje, odpovedá: šAžda máme len dobré brať od Pána, a zlé prijímať by sme nemali? (Jób 2, 10).

Jozef zaiste nie je ľuďom pasívne zmiereným so svetom. Je odvážny a veľmi aktívny. Prijatie je v našom živote spôsob, akým sa prejavuje dar sily, ktorá k nám prichádza od Ducha Svätého. Iba Pán nám môže dať silu potrebnú na prijatie života takého, aký je, so svetom jeho protirečieniami, frustráciami, sklamaniami.

Ježišov príchod medzi nás je darom od Otca, ktorý nám umožní, aby sme sa zmierili s našou konkrétnou históriou, aj keď ju úplne nechápeme.

Zdá sa, že takisto ako Boh povedal Jozefovi: šJozef, syn Dávidov, neboj sa (Mt 1, 20), opakuje aj nám: šNebojte sa. Musíme odložiť hnev a sklamanie a bez akéhokoľvek svetskej rezignácie, no s nádejou a odvahou prijať to, čo sme si nezvolili, no predsa to existuje. Takéto prijatie života nás otvorí pre jeho skrytý význam. Život každého z nás sa môže zázračne znovuzrodiť, ak nájdeme odvahu ísť pod ňou, čo nám ukazuje evanjelium. A nezáleží na tom, či sa teraz zdá, že veľké ide zlým smerom a že niektoré veci už nemožno napraviť. Boh môže dať vyklíčiť kvetom aj medzi skalami. Aj keď nám naše srdce nie o vytráta, šBoh je väčší ako naše srdce a vie veľké (1Jn 3, 20).

Tu sa znovu ukazuje kresťanský realizmus, ktorý neodmieta nič z toho, čo existuje. Realita vo svojej tajomnej neredukovateľnosti a komplexnosti nesie v sebe existenciálny zmysel s jeho svetlými i tienistými stránkami. Preto môže apoštol Pavol napísať: šVieme, že tým, čo milujú Boha, veľké slúfi na dobré (Rim 8, 28). A svätý Augustín dodáva: šaj to, čo nazývame zlom (etiam illud quod malum dicitur). 19 V tejto širšej perspektíve dáva viera zmysel každej udalosti, tak radostnej, ako aj smutnej.

Nesmieme si nikdy myslieť, že veriť znamená nachádzať ľahké a uspokojivé riešenia. Viera, ktorej nás učí Kristus, je naopak taká, akú vidíme u sv. Jozefa. On nehľadá nejaké rýchle riešenia, ale žil realite šs otvorenými očiami, prijímajúc osobnú zodpovednosť.

Jozefov postoj nás povzbudzuje, aby sme prijímali druhých takých, akí sú, bez výnimky, a aby sme sa predovšetkým s láskou venovali slabým, pretože Boh si vyvolil to, čo je slabé (porov. 1 Kor 1, 27), šon je otec sirôt a záchranca vdov (fi 68, 6) a prikázal nám milovať cudzincov.20

Rád si predstavujem, že Ježiš sa v podobnosti o márnotravnom synovi a milosrdnom otcovi (porov. Lk 15, 11 a 32) inšpiroval práve postojmi sv. Jozefa.

5. Tvorivo odvážny otec

Ak je prvým krokom každého skutočného vnútorného uzdravenia prijatie vlastnej osobnej histórie a v nej aj toho, čo sme si v našom živote nezvolili, treba dodať aj našu dôležitú vlastnosť: kreatívnu odvahu. Tá sa objavuje predovšetkým vtedy, keď nás postretnú problémy. Skutočne ne pred našimi očami sa možno zastaví a vzdá sa, alebo sa istým spôsobom s nimi popasovať. Práve našimi niekedy umocní újú, aby sa v každom z nás prebudili zdroje, o ktorých sme ani netušili, že ich máme.

Keď čítame ševanjeliá o detstve, často sa pýtame, prečo Boh nekonal priamo a jasne. Boh však koná prostredníctvom udalostí a osôb. Jozef bol lovec, prostredníctvom ktorého sa Boh postaral o záchranu deťom spásy. On bol skutočným šázrakom, pomocou ktorého Boh zachránil Dieťa a jeho matku. Nebo konalo tak, že dôverovalo kreatívnej odvahe tohto muža, ktorý keď dorazil do Betlehema a našiel prístrešok, kde by Mária mohla porodiť, zariadil a upratal miestnosť, aby sa pod našimi nohami stala miestom na prijatie Božieho Syna, ktorý prichádzal na svet (porov. Lk 2, 6 a 7). Pred nebezpečenstvom hroziacim od Herodesa, ktorý chcel zabiť Dieťa, bol Jozef znova vo svojej pozornosti, aby ochránil Dieťa, a uprostred noci zorganizuje útek do Egypta (porov. Mt 2, 13 a 14).

Pri povrchnom čítaní týchto rozprávání máme vždy dojem, že svet je vydaný na milosť silným a mocným, avšak šdobrá zvesť evanjelia spočíva v tom, že nám ukazuje, ako napriek arogancii a násiliu pozemských vládcov Boh vždy nájde spôsob, ako uskutočniť svoj plán spásy. Aj náš život sa niekedy zdá vydaný na milosť a nemilosť mocným silám, ale evanjelium nám hovorí, že podstatné je to, že Boh nás vždy dokáže zachrániť, ak poufijeme rovnakú tvorivú odvahu ako tesár z Nazareta, ktorý bol schopný premeniť problém na možnú riešenie, keď na prvé miesto kladie vždy dôveru v Božiu prozreteľnosť.

Ak sa niekedy zdá, že nám Boh nepomáha, neznamená to, že nás opustil, ale že nám dôveruje. Dôveruje v našu schopnosť nie o naplánovať, vymyslieť, našu riešenie.

Ide o rovnakú tvorivú odvahu, akú ukázali priatelia ochrnutého muža, keď ho spustili cez strechu, aby sa dostal k Ježišovi (porov. Lk 5, 17 a 26). Našimi nezastavili týchto odvážnych a vytrvalých priateľov. Boli presvedčení, že Ježiš môže uzdraviť chorého, šale keď pre zástup našu priechod, kadia by ho vniesli, vyšli na strechu a cez povalu ho na lôžku spustili priamo pred Ježišom. Keď videl ich vieru, povedal: „love e, odpúšťajú sa ti hriechy ň (v. 19 a 20). Ježiš ocenil kreatívnu vieru, s ktorou sa títo ľudia usilovali priniesť svojho chorého priateľa.

Evanjelium nám nepodáva nijaké správy o tom, že Mária, Jozef a Dieťa Ježišovi šli v Egypte. Zaiste museli byť našimi ubytovanie a prácu. Netreba však vedieť predstavivosť, aby sme si domysleli to, o čom evanjelium mlčí. Svätá rodina musela čeliť konkrétnym problémom ako mnohé iné rodiny, ako mnohí naši priatelia migranti, ktorí aj dnes riskujú životy, aby ušli pred neistotou a hladom. V tomto ohľade som presvedčený, že sv. Jozef je skutočne zvlášť

patrónom v-etských, ktorí musia opusti svoju krajinu v dôsledku vojny, nenávisti, prenasledovania a biedy.

Na konci každej udalosti, v ktorej bol Jozef hlavným hrdinom, evanjelium poznamenáva, že vstal, vzal so sebou Die a a jeho matku, a urobil, o mu Boh prikázal (porov. Mt 1, 24; 2, 14.21). Ježi-a Mária, jeho Matka, sú vskutku najcennejším pokladom na-jej viery.²¹

V Božom pláne spásy nemohlo oddeli Syna od jeho Matky, od tej, ktorá šnapredovala na ceste viery a verne vytrvala vo svojom spojení so Synom aľ po kríži.²²

Musíme sa preto stále pýta , i my sami zo v-etských svojich síl chránime Ježi-a a Máriu, ktorí sú tajomne zverení aj na-jej zodpovednosti, na-jej starostlivosti, na-jej ochrane. Syn V-emohúceho pri-iel na svet a prijal ve mi zranite ný stav. Potreboval Jozefa, aby ho bránil, chránil, staral sa o neho a aby ho vychoval. Boh dôveroval tomuto loveku rovnako ako Mária, ktorá v Jozefovi na-la nielen toho, kto jej zachránil život, ale aj toho, kto sa vždy postará o u i o Die a. V tomto zmysle je bezpochyby sv. Jozef ochrancom Cirkvi, pretože Cirkev je pred fiením Kristovho tela v dejinách rovnako ako sa v materstve Cirkvi odráľa Máriino materstvo.²³ V tom, že Jozef chráni Cirkev, na alej chráni aj Die a a jeho matku, a aj my, keď milujeme Cirkev, milujeme tiež Die a a jeho matku.

Toto Die a raz povie: š oko vek ste urobili jednému z týchto mojich najmen-ích bratov, mne ste urobili (Mt 25, 40). Takže každý chudobný, trpiaci, zomierajúci; každý cudzinec, každý väze a každý chorý je šdie a omô, ktoré Jozef na alej chráni. Preto je sv. Jozef vzývaný ako ochranca ne-astných, biednych, vyhnancov, trpiacich, chudobných a zomierajúcich. A preto Cirkev nemôže nemilova v prvom rade tých najmen-ích, pretože Ježi-ich dal na prvé miesto, stotoľnil sa s nimi. Od Jozefa sa máme u i rovnakej starostlivosti a zodpovednosti: milova Die a a jeho matku; milova sviatosti a dobro innú lásku; milova Cirkev a chudobných. Každá z týchto skuto ností vždy predstavuje Die a a jeho matku.

6. Pracujúci otec

al-ia charakteristická stránka sv. Jozefa, ktorá sa vyzdvihovala uľ od ias prvej sociálnej encykliky Rerum novarum Leva XIII., bol jeho vz aľ k práci. Jozef bol tesár, ktorý pochtivo pracoval, aby zaistil životy pre svoju rodinu. Od neho sa Ježi-u il, o znamená jes ovocie svojej práce a akú hodnotu, dôstojnos a rados to priná-a.

V tejto na-ej dobe, v ktorej sa práca znova stáva naliehavou sociálnou témou a nezamestnanos niekedy dosahuje nebývalých rozmerov aj v tých -átoch, ktoré sa desa ro ia te-ili prosperite, je nevyhnutné, aby sme si znovu uvedomili a pochopili význam dôstojnej práce, ktorej príkladným patrónom je sv. Jozef.

Práca znamená ú as na samotnom diele spásy; je príležitos ou na urýchlenie príchodu Božieho krá ovstva, na rozvinutie vlastných talentov a schopností, ktoré dávame do služby spoločnosti a bratského spoločnosti. Práca sa stáva príležitos ou nielen na vlastnú sebarealizáciu, ale predov-etským na realizáciu primárnej bunky spoločnosti, ktorou je rodina. Rodina bez zamestnania je viac vystavená aľkostiam, napätiam, zlomom a dokonca zúfalému poku-eniu rozchodu. Ako môžeme hovori o ľudskej dôstojnosti bez zasadzovania sa o to, aby mal každý možnos dôstojného života?

Pracujúci lovek, nech má akékoľvek zamestnanie, spolupracuje so samotným Bohom a stáva sa istým spôsobom tvorcom sveta, ktorý ho obklopuje. Kríza našich čias, ktorá je ekonomickou, sociálnou, kultúrnou a duchovnou krízou, môže byť pre všetkých výzvou, aby znovuodhalili hodnotu, význam a nutnosť práce, aby nastal nový šnormálny život spoločnosti, z ktorého nikto nebude vylúčený. Práca sv. Jozefa nám pripomína, že sám Boh, ktorý sa stal lovekom, nepohodlal pracovať. Nezamestnanosť, ktorá postihuje mnohých bratov a sestry a ktorá v poslednej dobe v dôsledku pandémie Covidu-19 stúpa, musí byť upozornením, aby sme prehodnotili naše priority. Prosíme sv. Jozefa, robotníka, aby sme našli spôsob, ako vyjadriť svoje pevné presvedčenie, že nijaký mladý, nijaký lovek, nijaká rodina nesmie byť bez práce!

7. Tie Otca

Po ský spisovateľ Jan Dobraczycki vo svojej knihe Tie Otca²⁴ vyrozprával životný príbeh sv. Jozefa vo forme románu. Postavu Jozefa opisuje pomocou sugestívneho obrazu tieťa: vo i Jeffi-ovi je Jozef akoby tieťom nebeského Otca na zemi. Ochraňuje ho, stráfi, nikdy sa od neho neodlúti, ale stále sleduje jeho kroky. Spomeňte si, o Mojžišovi pripomínal Izrael: šNa púti si sám videl, ako a Pán, tvoj Boh, nosil ako mufl, ktorý nesie svojho syna po celej ceste (porov. Dt 1, 31). Takto Jozef plnil svoju otcovskú úlohu celý svoj život.²⁵

Otcami sa nerodíme, otcami sa stávame. A nestávame sa nimi tým, že privedieme na svet dieťa, ale preto, že prevezmeme zodpovednosť za starostlivosť. Zakaždým, keď ktoko keď príjme starostlivosť o život druhého, v istom zmysle plní vo i nemu otcovskú úlohu.

V súčasnej spoločnosti sa deti často zdajú byť sirotami bez otcov. Aj dnešná Cirkev potrebuje otcov. Stále je totiž aktuálne upozornenie sv. Pavla adresované Korinťanom: šKeby ste mali hoc aj desaťtisíc vychovávať deti v Kristovi, otcov nemáte mnoho (1 Kor 4, 15); a každý kňaz alebo biskup by mohol, podobne ako apoštol, dodať: šlebo v Kristovi Jeffi-ovi ja som vás splodil skrze evanjelium (tamže). A Galaťanom hovorí: šDeti moje, znovu vás v bolestiach rodím, kým vo vás nebude stvárnený Kristus (4, 19).

Byť otcami znamená uvádzať deti do života a do reality. Nedržia ich, nebyť príliš ochranný ani vlastnícky, ale urobí ich skôr schopnými samostatne a slobodne sa rozhodovať, otvorí sa pre nové možnosti. Možno preto prisúdila tradícia Jozefovi popri pomenovaní otec aj prívlastok špre istý. Neoznačuje to len afektívnu stránku, ale zahŕňa a to postoj, ktorý je opakom vlastníctva. Istota je slobodou od vlastníctva vo všetkých oblastiach života. Iba ak je láska istá, je skutočne láskou. Láska, ktorá chce vlastníť, sa napokon stáva nebezpečnou: zväzuje, zadúša, robí nešťastnými. Sám Boh miloval loveka istou láskou, ponechajúc ho slobodného, aj keď pochybil a obrátil sa proti nemu. Logika lásky je vždy logikou slobody a Jozef vedel milovať mimoriadne slobodne. Nikdy sám seba nestaval do centra. Vedel sa stiahnuť a do centra svojho života postaviť Máriu a Jeffi-a.

Jozefovo – astie nespočíva v logike sebaobetovania, ale v sebadarovaní. Nikdy u neho necítíme frustráciu, ale iba dôveru. Jeho vytrvalé mlánie nezahŕňa sľufnosť, ale vždy konkrétne skutky dôvery. Svet dnes potrebuje otcov, nechce pánov ani tých, ktorí chcú druhých vlastníť preto, aby zaplnili vlastné prázdno. Odmieta tých, ktorí si zamieňajú autoritu s autoritarstvom, slúžbu so servilnosťou, konfrontáciu s utláčaním, dobroinnú lásku s asistencializmom, silu s deštruktívnosťou. Každé pravé povolanie sa rodí zo sebadarovania, ktoré je ovocím zrejlej obety. Aj v každostve a v zasvätenom živote sa vyjadruje tento druh zrelosti. Nech ide o akékoľvek povolanie, či uť do manželstva, na život v celibáte alebo panenstve, k zrelému sebadarovaniu

sa nedá dospieť, ak sa zastavíme len pri logike obety. Vtedy hrozí, že namiesto toho, aby povolanie bolo znamením krásy a radosti lásky, bude prejavom neúspechu, smútku a frustrácie.

Otcovstvo, ktoré sa zrieka pokúšania byť životom detí, vždy otvára priestor pre niečo nové a neakávané. Každé dieťa a vždy v sebe nesie jediné nové tajomstvo; nie o celkom novom, čo možno odhaliť len s pomocou otca, ktorý rešpektuje jeho slobodu. Otca, ktorý si uvedomuje, že jeho výchovné pôsobenie sa zavŕši a jeho otcovstvo sa naplní, iba ak sa stane šneflito ným, keď vidí, že sa dieťa stáva samostatným a kráča samo po cestách života. Keď sa stane podobný Jozefovi, ktorý vždy vedel, že toto Dieťa a nie je jeho, ale bolo mu len zverené do starostlivosti. Napokon to je to, čo nám Ježiš chce naznačiť, keď hovorí: Šani Otcom nevolajte nikoho na zemi, lebo len jeden je váš Otec, ten nebeský (Mt 23, 9).

Zakľdým, keď plníme úlohu otcov, musíme mať na pamäti, že to nemá nič spoločné s vlastníctvom, ale ide o šznamenie, ktoré odkazuje na vznešenie otcovstvo. V istom zmysle sme všetci neustále v Jozefovej situácii: sme všetci o jedinej nebeskej Otca, ktorý šdáva slnku vychádzať nad zlých i dobrých a posielá dáň na spravodlivých i nespravodlivých (Mt 5, 45). A tiež všetci, ktorí nasledujú Syna.

* * *

Švsta, vezmi so sebou dieťa a jeho matku (Mt 2, 13), povedal Boh sv. Jozefovi.

Cieľom tohto apoštolského listu je prehĺbiť našu lásku k tomuto veľkému svätcovi a povzbudiť k prosbám o jeho príhovor a k nasledovaniu jeho prístupu a jeho zápalu.

Typickým poslaním svätých nie je totiž len sprostredkovanie zázrakov a milosti, ale aj prihováranie sa za nás pred Bohom, ako to robil Abram²⁶ a Mojžiš²⁷, a ako to robí Ježiš, šjediný prostredník (porov. 1 Tim 2, 5), ktorý je naším šzástancom pred Bohom Otcom (1 Jn 2, 1) a ktorý šflije stále, aby sa za [nás] prihováral (Hebr 7, 25; porov. Rim 8, 34).

Svätí pomáhajú všetkým veriacim šsilovať sa o svätosť a dokonalosť vo vlastnom stave.²⁸ Ich život je konkrétnym dôkazom, že je možné byť pod a evanjelia.

Ježiš povedal: Šu te sa od mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom (Mt 11, 29), a ich život je príkladom hodným nasledovania. Sv. Pavol výslovne vyzýva: ŠProsím vás teda, napodobujte ma! (1 Kor 4, 16).²⁹ A svojím výrečným mláčaním hovorí to isté sv. Jozef. Zo života i príkladu tých svätcov a svätíc sa sv. Augustín pýta: Š i nemôžem robiť to, čo robili títo? A tak definitívne zavrúje svoje obrátenie so zvolaním: ŠNeskoro som sa za al miloval, krása taká stará a taká nová.³⁰

Napokon ostáva ufl len poprosiť sv. Jozefa o milosť milostí: o naše obrátenie.

Obráťme sa k nemu so svojou modlitbou:

*Bu pozdravený ochranca Vykupiteľa
a flénich Panny Márie.
Tebe Boh zveril svojho Syna;
v teba Mária vložila svoju dôveru;
s tebou sa Kristus stal mužom.*

*Ó, blažený Jozef, ukáň, že si aj na-ím otcom
a ve nás po ceste fivota.
Vypros nám milos , milosrdenstvo a odvahu
a ochrá nás pred každým zlom. Amen.*

V Ríme pri sv. Jánovi v Lateráne 8. decembra, na sviatok Nepo-kvrneného po atia Panny Márie, v roku 2020, ôsmom roku môjho pontifikátu

Franti-ek

-
- 1 Lk 4, 22; Jn 6, 42; cfr Mt 13, 55; Mk 6, 3.
  - 2 S. Rituum Congreg.: Quemadmodum Deus (8. decembra 1870). In: ASS 6 (1870 ó 71), 194.
  - 3 Porov. Príhovor pri príležitosti sviatku sv. Jozefa, robotníka, k talianskemu združeniu ACLI (1. mája 1955). In: AAS 47 (1955), 406.
  - 4 Apo-t. exhortácia Redemptoris custos (15. augusta 1989). In: AAS 82 (1990), 5 ó 34.
  - 5 Katechizmus Katolíckej cirkvi, 1014.
  - 6 Meditácia v ase pandémie (27. marca 2020): L'Osservatore Romano, 29. marca 2020, s. 10.
  - 7 In Matth. Hom, V, 3. In: PG 57, 58.
  - 8 Homília (9. marca 1966). In: Insegnamenti di Paolo VI, IV (1966), 110.
  - 9 Porov. Libro della vita, 6, 6 ó 8.
  - 10 Každý de ufl viac ako -tyridsa rokov po ranných chválach sa modlím modlitbu k sv. Jozefovi, prevzatú z francúzskej knihy pobožností z devätnásteho storo ia od Kongregácie reho ní ok Jeffi-a a Márie, ktorá vyjadruje úctu, dôveru a istú výzvu k sv. Jozefovi: šSlávny patriarcha sv. Jozef, pod ktorého právomoc boli zverené nemožné záležitosti, prí mi na pomoc v týchto okamihoch úzkosti a afkostí. Vezmi pod svoju ochranu tieto afké a zlofité situácie, ktoré ti zverujem, aby mali -astné rie-enie. Môj milovaný otec, celú svoju dôveru vkladám v teba. Kiefl sa nehovorí, že a vyzývame darmo, a preto ty zmôže-u Jeffi-a a Márie v-etko, ukáň mi, že tvoja dobrota je rovnako ve ká, ako tvoja moc. Amen.õ
  - 11 Porov. Dt 4, 31; fi 69, 17; 78, 38; 86, 5; 111, 4; 116, 5; Jer 31, 20.
  - 12 Porov. Apo-t. exhortácia Evangelii gaudium (24. novembra 2013), 88; 288. In: AAS 105 (2013), 1057; 1136 ó 1137.
  - 13 Porov. Gn 20, 3; 28, 12; 31, 11.24; 40, 8; 41, 16 32; Nm 12, 6; 1 Sam 3, 3 ó 10; Dan 2; 4; Jób 33, 15.
  - 14 V týchto prípadoch mohlo by následkom aj kame ovanie (porov. Dt 22, 20 ó 21).
  - 15 Porov. Lv 12, 1 ó 8; Ex 13,2.
  - 16 Porov. Mt 26, 39; Mk 14, 36; Lk 22, 42.
  - 17 Sv. Ján Pavol II.: Apo-tolská exhortácia Redemptoris custos (15. augusta 1989), 8. In: AAS 82 (1990), 14.
  - 18 Homília na svätej om-i spojenej s blahore eniami, Villavicencio ó Kolumbia (8. septembra 2017): AAS 109 (2017), 1061.
  - 19 Enchiridion de fide, spe et caritate, 3.11. In: PL 40, 236.
  - 20 Porov. Dt 10, 19; Ex 22, 20 ó 22; Lk 10, 29 ó 37.
  - 21 Porov. S. Rituum Congreg.: Quemadmodum Deus (8. decembra 1870). In: ASS 6 (1870 ó 71), 193; Pii IX, Inclytum Patriarcham (7. júla 1871): l.c., 324 ó 327.
  - 22 Druhý vatikánsky koncil: Dogmatická kon-titúcia o Cirkvi Lumen gentium, 58.
  - 23 Porov. Katechizmus Katolíckej cirkvi, 963 ó 970.
  - 24 Originálne vydanie: Cie Ojca, Warszawa 1977.
  - 25 Porov. Sv. Ján Pavol II.: Apo-t. exhortácia Redemptoris custos, 7 ó 8. In: AAS 82 (1990), 12 ó 16.
  - 26 Porov. Gn 18, 23 ó 32.
  - 27 Porov. Ex 17, 8 ó 13; 32, 30 ó 35.
  - 28 Druhý vatikánsky koncil: Dogm. kon-titúcia o Cirkvi Lumen gentium, 42.
  - 29 Porov. 1 Kor 11, 1; Flp 3, 17; 1 Sol 1, 6.
  - 30 Confessioni, 8, 11, 27; PL 32, 761; 10, 27, 38; PL 32, 795.

Prelofita Mária Spi-iaková